

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 „ — „
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	12 frt — kr.
Negyedévre	3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáca u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

A bukott kormány végrendelete.

Budapest, jan. 25.

Es Bánffy Dezső agg vala és fáradt és érezé közeledni végső óráját és elhatározá, hogy az irás rendelkezései szerint megbékül elleneivel és intézkedik háza iránt, mielőtt megtér Urához és elköltözik a Szt.-Györgytéri palotából az örök semmiségbe.

Es a halottas ágyánál megjelené az ősz főpap Kolomanus Széll és a halál színe előtt megbékülő pörös atyafiak Desiderius Szilágyi, Domes Albin Csáky és Comes Julius Andrássy és kézhez vevék az ő utolsó akaratját, mely imígyen szól:

»Végső akaratomat lehetőleg szűkre szabon; mindössze négy pontra:

a) a kiegyezési ügyekre, a sokszor emlegetett »klauzula«-nak mellőzésével, oly szövegben, melyet előreláthatólag az ellenzéki pártok is elfogadnak;

b) a kuriai bíraskodási törvényjavaslatra, melynek keretébe a választási eljárást szabályozó némely dispoziciók is bevonatnának;

c) a házszabályok több szakaszának módosítására; és

d) arra, hogy a szükséges provizórius törvényjavaslatok még a jelenlegi kormánynak szavazzassanak meg.

Az Istentől csak addig kérek életet, a míg a 4. pont elintéztetik. Mindent legjobb lelkiismeret szerint oly általánosságban fogalmaztam, hogy ellenfeleim — kiktől ezennel bocsánatot kérek mindazért, a mit ellenük akár tudva, akár

legtöbbször tudatlanul vétettem — nem ütközhetnek meg semmiben és utódaim békén élhetnek tovább a Házban.

Szeretett örökösöimet óva intem, hogy Íschlbe ne menjenek soha; ez a feredély ok nélkül kérkedik jó klimával; én keserves tapasztalatból mondhatom, hogy levegője öl.

Végrendekeztem az Urnak 1899-dik évében, Tél havában, Boldogasszony eljegyzése napján. Adassék nekem békesség.*

Es Kolomanus főpap ráadá az utolsó kenetet és mondá, töltsd békén végórádat, a többit majd elvégzem én.

*

Szilágyi, Csáky és Andrássy még tegnap vették át Bánffytól a kormánynak fenti 4. pontba foglalt követeléseit és ma délelőtt a képviselőházban adták át az ellenzék megbízottjainak, kik — név szerint: Kossuth Ferencz, Tóth János, Polónyi Géza, Hentaller Lajos, Apponyi Albert, Szentiványi Árpád, Molnár János és Rakovszky István — jelen sorok íráskor még tanácskoznak az egyes pontozatok felett. Noha a végeredményt még nem ismerjük, biztosra jelezhetjük, hogy e pontokat a béke alapjául elfogadják. El kell ugyan térniük attól, hogy Bánffynak még a provizóriumokat sem szavazzák meg, de tehetik könnyű szerrel, mert maga a korona egyengelte utjukat, midőn a tárgyalások további vezetését kivette Bánffy kezéből és Széll Kálmánra bizta. Széll Kálmán holnap hazajön Rátótról és az ellenzék ma fogalmazandó

válaszát már ő veszi át a dissidensektől. A végleges békekötés és a Bánffy-kormány formális lemondása már csak napok kérdése és valósággal csodának kellene történnie, hogy a béke most már meghiúsuljon. A főkérdésben, a kiegyezés formájában az ellenzék felfogása győzött, a Bánffy-kormány elmegy és utódjának végrendeletileg meghagyja, hogy hozza be a kuriai bíraskodást és a választási eljárás némely módosítását. A házszabály-revizióra vonatkozólag pedig a kormánypárt békés többsége kijelenti, hogy az eredeti követelések csak a csata hevében termettek és beérik sokkal szerényebb módosításokkal is. Ennél többet a jelen pillanatban igazán alig lehet követelni; a többit majd meghozza a jövő, melynek nevében egy jobb, egy tisztességesebb rendszer csirái már megfogamzottak.

A pártközi konferencia.

Budapest, jan. 25. (Saj. tud. táv.)

Az ellenzéki békedelegátusok ma délelőtt értekezletet tartottak, melynek tárgya a tegnapi nap folyamán kézbesített miniszteri jegyzék az enyhített föltételekkel és kijavított pontokkal.

De még így is sokan találkoztak a pártközi konferencia tagjai között, akik aggályokat támasztottak az egy évi respirium és provizórikus javaslatok megszavazása iránt. A föltételekben nem hisznek, nem kívált azon pontjában, hogy a miniszterelnök az előbbieket megszavazása után lemond és igen félnek attól, hogy az ellenzék ismét ki fog játszani túl hi-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Kisértet a szalontai nagy kastélyban.

Egy bécsi lap nyomán: Idem.

A szerencsétlen insurrectió* vége felé közeledett. Julius elsején volt az idő, midőn szakaszommal az ellenség kipuhatólása végett Szalonta felé kémszemlét intéztem. Alkonyatkor megérkeztem a községbe, melynek szép parkkal övezett kastélyában barátságos vendégszeretettel fogadtak. A kastély urában egy tetőtől-talpig szeretetreméltó, kedves lovagot nyílt alkalmam megismerni, a ki minden hazafias érzülete mellett is többször jelét adta az uralkodóház iránti hódolatának s a ki visszaemlékezve az osztrák seregben töltött éveire, bennünket, mint egykori bajtársait szívélyes istenhozottal fogadott házában. Még alig ráztam le magamról az uti port s alig haraptam sebtiben egy pár falatot, már is értem jött gróf Ráday — mert ez volt a neve a kastély urának — és magával vitt, hogy tekintsünk szét egy kicsit a kastélyban.

Az ősök képtermében különösen egy alig 20 éves hölgyecske arczképe keltette fel érdeklődésemet. A ragyogó, zafirkékszemek megindítóan lágy, csaknem esdeklő kifejezést kölcsönöztek szabályos arczának és gyengéd vonásai-

* A tárcza írója itt az 1848/49-iki magyar szabadságharcot érti.

nak. Az egész képen bizonyos lebilincselő, melankólikus hangulat ömlött el.

— Ugy mondják, — magyarázta nekem a gróf — hogy a szerencsétlen nem egészen alaptalanul gyanakodott a férjére, hogy a neki fogadott hűséget megszegi s e feletti kétségbeesés üldözte őt a halálba. Csodálatos homály takarja e remek teremtés halálát.

Öngyilkossága bőséges anyagot szolgáltatott a népnek különféle babonás mende-mondák kigondolására. Már gyermekkoromban hallottam egyet-mást félfüllet bizonyos »fehér asszony«-ról. Az utóbbi időben pedig mintha valósággal meg volna riadva már a ház népsege. Csak nemrég jelentette ki a nőnek egyik komornája, hogy engedjen meg, de ő nem tölthet több éjszakát ezen a boszorkánytanyán.

En gyanumat fejeztem ki az iránt, hogy itt alighanem a szolgák közzül üz valaki rossz játékot a ház népével, melyet csak álaraczal ijesztget.

— Kezdetben én is ezen a véleményen voltam — folytatta a gróf — s azért erősen elzártam a kápolna ajtaját, a kulcsokat pedig jó helyre tettem. Ezen a ponton kell, hogy legyen a kisértet válaszutja. Még mindig ennél az ajtónál tünt el a szemtanuk szeme elől az éjjeli tünemény. Feltéve, hogy tudtomon kívül másnak is volna még kulcsa a kápolnához, még akkor sem lehetne a nehéz tölgyfa ajtó régi rozsdás zárját nagyobb zaj nélkül valakinek kinyitnia.

Ebédnél bemutatott a gróf a ház urnójének.

— Képzeld csak Erzsí — mondá feleségének — Scharffenstein bárót egészen elbájolta és rabjává tette a nagymama képe. Azt hiszem, egy szóval sem tiltakoznék ellene, ha ez őt az éjjeli órákban meglátogatná.

— Valóban? Csakugyan olyan benyomást tett Önre is ez az arczkép? — szólta a grófné felém fordulva. Be kell vallanom, hogy sokszor magam is óra számra elmerengtem már a kép előtt s nem egyszer azon vettem észre magamat, hogy a szerencsétlen teremtés sorsával tépelődöm. Mit gondol Ön az ugynevezett kisértetek felől?

A gróf most közbevágott.

— Az az egy már bizonyos és szent igaz, hogy a szellemek megjelenése mindig nagy szerencsétlenségnek a hírnöke. A multkor is, hogy István jelentést tett a »fehér asszony«-ról, hogy neki megjelent, eltűnt másnap a legszebb fajszarvasom, míg legújabb anyakancazám, a Mayflower nevű szegbe lépett.

A grófnő kacagva szólta hozzám:

— Látja uralom, hogy a férjemmel nem lehet metafizikai dolgok felett vitatkozni. Az étteremben a fentiekén kívül csak még egy nő volt jelen: a ház urának nővére, Szirányi grófné — így hívták e nőt — több, mint jéghideg fogadtatásban részesített. Meg voltam győződve, hogy e nőnek egy lángoló keblű magyar honleányának kell lennie, más-honnan nem volt magyarázható az az ellen-

székenységgel. E fölött való tanácskozással telt el a délelőtt és megállapodásra végre is nem jutottak.

Budapest, január 25. (Saját tud. táv.) Az ellenzéki békekonferenciák délután folytatódtak, melyen sorra vették az összes feltételeket s abban a kiszivárgott hírek szerint a következő megállapodásra jutottak:

A Széll-féle javaslatban kifogásolja az ellenzék azon pontot, hogy a vámszövetség 1904-ig hosszabbítatnék meg, mert ez nem vágná össze a lejáró nemzetközi szerződések idejével.

Megállapodtak a délután folyamán ismételtén abban, hogy Bánffy-nak semmit sem fognak megszavazni, tehát indemnitást sem.

A személyi garanciák kérdésében a képviselőház elnöke és a kormányelnök kérdésében támadtak nehézségek. E két helyen az ellenzék legszívesebben látná Széll és Szilágyit, de ezt igen valószínűtlennek találták.

Bécsi hangok Széll miniszterségéről.

Bécs, január 25. (Saját tud. táv.) A bécsi sajtó csaknem kivétel nélkül hangoztatja, hogy Bánffy utódja a miniszterelnöki széken Széll Kálmán lesz. Érdekesnek tartjuk a »Reichswehr« nyilatkozatából erre nézve egy részt a következőkben adni:

»Természetesen senki sem fogja most már várni, hogy báró Bánffy-nak az ege kiderüljön ismét, hisz már utódja is ki van jelölve. Széll Kálmán-nak hívják. Ez a legvalószínűbb kombináció. Széll Kálmán volt az, aki mint báró Bánffy kiküldötte parlamenti bizalmi férfiuként Bécsben járt, ő volt az, aki a compromisszum feltételeit a felségnek előterjesztette és meghallgatásra talált, hosszasan tárgyalt Goluchovszki gróffal és felruházva a közbenjárás tisztével, hazautazott Budapestre.

séges magatartás, melyet egy császári tiszt iránt tanúsított. Jelenléte egy kissé nyomasztó is volt rám nézve, bár a gróf és neje megkettőztették szívélyességüket.

A nők hamarosan visszavonultak szobáikba, mire én még házigazdámval pár órai kellemes beszélgetésbe merültem. Éjfél felé járt már az idő, midőn egymástól elbucszunk.

Daczára a nap fáradalmainak, egy csepp fáradságot sem éreztem magamban és nem kívántam az álmot. Az ablakhoz léptem. Odakint holdtölte volt. A park ezüstös zöld fényben tündökölt, a mi igazi varázslátvány volt. Engem mintha erővel vonzott volna valami kifelé. Egy kis sétát kell még tennem a szabadban — gondolám magamban — akkor bizonyára megjön az álom, mely után sóvárogok. Szivarra gyújtottam és megnyomtam a kilincset, de megdermedve állottam meg a küszöbön, mintha megbabonáztak volna. A hosszú, kolostorszerű folyosó végiben egy fehér kísérteties alakot pillantottam meg, mely nesztelenül, némán közeledett felém.

Pár pillanat múlva felocsudtam a nagy ijedelemből és sebes léptekkel mentem eléje a kísértetnek. A holdvilág egészen ráesett, midőn a nagy íves ablak elé ért. Törékeny, karsu teremtés volt, kinek vonásai feltűnően hasonlítottak az ősök termelési képéhez. Redős, fehér ruhába volt burkolva az ismeretlen, nyaka egy kicsit kilátszott a ruha alól, míg a karjai egész meztelenek voltak. Még a ruhája is hasonlatos volt az ősi portrékéhez. A szabása semmiféle idők divatára sem ütött. Bizonyosan valami halotti lepel lesz, gondolám

Ámbár e jelenségekből az tűnik ki, hogy br. Bánffy miniszterelnöksége nem lesz tartós, mégis nem nagyon valószínű, hogy utódja az *alkudozó* lesz. Ha egy gép csikorgó kerekeit olajjal bekenjük, úgy a gép minden surlódás nélkül fog tovább forogni, de az olaj *felhasználott*. És aki két egymással *viszálykodásban álló párt között a békülést létrehozza, az ezen munkánál csaknem mindig politikai erejének elvesztésével bünhődik*.

A szabadelvűpártból.

Budapest, január 25. (Saj. tud. t.) A szabadelvűpárt szombaton, vagy vasárnap fog értekezletet tartani, melyen ki fog tűnni, hogy mennyiben felel meg a valóságnak a számtalan hír a párt szakadásáról, valamint Pulszkyék harcziasága képes lesz-e a pártot szakadásra vezetni.

Ez utóbbi hír ugyan tartja magát erősen. Ujabb változást csak annyiban szenvedett, hogy a Tiszák azzal fenyegetőznek, hogy az esetben, ha a dissidensek visszalépnek a szabadelvűpártba, ők kilépnek párthiveikkel együtt okvetlenül.

A minisztertanács.

Budapest, január 25. (Saját tud. t.) Széchenyi Manó gróf, a király személye körüli miniszter ma Budapestre érkezett és nyomban minisztertanácsot tartottak, melyben a miniszter referált a reggel végbement audiencia eredményéről. A minisztertanács igen hosszasan tartott.

Széchenyi Manó gróf az audiencia eredményét holnap Széll-el is fogja közölni.

Széll Kálmán miniszterelnöksége.

A tegnap közölték kiegészítésül regisztrálhatjuk még, hogy Ő Felsége a második audienciában Széll Kálmántól kérdezte, hogy hajlandó volna-e ezuttal a miniszterelnökséget elvállalni?

magamban, mialatt hideg borzongás futott végig a hátamon.

Haja játszi fűrtökbe volt göndörödvé és szabadon csapkodta vállait. A mi legjobban lázba hozott, az volt, hogy a relytélyes alak lecsukott szemekkel folytatta sétáját. Az arcvonások merevek voltak, míg a kissé nyitott száj gyöngyfogakat látatott az emberrel. Fejét magasra emelve, egyenesen tartotta, fedetlen lábai lassan esusztak tova a folyosót borító szőnyegen. Sajátságos volt a kísértet kezeltartása. A karok dermedten csüngöttek alá a vállakról, a tenyer pedig kifelé volt fordítva, a mi bizonyos megindítószánalmas és gyámoltalan jelleget kölcsönzött alakjának. Mintha évtizedekig pihentek volna e kezek összekulcsolva a nő keblén s azon frissiben szakadtak volna le most onnan.

Egészen mellette állottam, midőn a teli hold fénye megvilágította s így a ritka jelenés minden részletét hiven megfigyelhettem. Sőt mintha a ruhája surolását is éreztem volna. Egy pillanattal sem kételkedtem benne, hogy a nekem megjelent alak egy más világból való lény. Hideg verejték gyöngyözött alá homlokomról és egész világosan hallottam, mint lüktet és szökell a vér ereimben.

Kis ideje még sűrű golyózaporban állottam, de még sem éreztem azt, a mit e pillanatban.

Nemsokára úgy láttam, hogy a szellemalak távolodni kezd és a szegleten befordul. Eltűnőn a kísértet a szemem elől, megembebeltem magamat és utána rohantam. A hold most is csak oly fényesen sütött, mint az

Erre Széll azt felelte, hogy arra az esetre, ha alkalmasabb ember nem akadna, ezuttal a korona rendelkezésére áll. Ebből bizvást arra lehet következtetni, hogy az új miniszterelnök nem — mint a kormánypárt eddig kontemplálta — Lukács vagy Fejérváry, hanem Széll Kálmán lesz, aki Bánffyval pénteken vagy szombaton felutazik Bécsbe, a hol még sok mindenféle részletkérdés vár elintézésre. Beavatott politikusok számítása szerint a hivatalos lap vasárnapra egy hétre vagyis február 5-én fogja közölni a legfelsőbb királyi kéziratot, mely Bánffy kegyelemben való elbocsátását tartalmazza és nem lehetetlen, hogy már ugyanebben a számban fog megjelenni az a kézirat is, melylyel a király az új miniszterelnököt nevezi ki.

Az ellenzéki férfiak konferenciája.

A pártközi ellenzéki konferencia tagjai délelőtt háromnegyed 1 órakor befejezték a tanácskozást, a melyben a kormány békepontozatait olvasták fel. Arról folyt a diskusszió hosszabb ideig a tanácskozás során, de érdemleges határozatot nem hoztak. Elhatározták, hogy délután öt órakor folytatni fogják a tárgyalást. Az ellenzéken meg van a komoly törekvés a végleges békére, de mindenestre be akarják várni a Széll Kálmánnal való érintkezést, mert garanciát akarnak, hogy a föltételek, a melyekkel a békét végleg megkötik, meg is tartassanak.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, január 25.

Széll, mely tisztít.

Nem vészterhes felhő volt, csak lomha köd, melyen nem birt áttörni a béke napja. Nem a szabadelvű párt, csak az abban levő közkereseti társaság kívánta a harczot.

Bécs felől jött a Széll és elfujta a ködöt. Egyszerre kitisztult a láthatár.

A béke megköthető, mert a király nem

előtt, még sem láttam belőle semmit. Vajjon még most is körülöttem lebegett-e s csak az én gyarló szemem nem ismerték meg a csaléképet? Vagy tán visszatért már oda, a honnan előjött? Nem messze esett tőlem az ősi képterem, emitt meg a sulyos tölgyfaajtó, mely a kápolnára nyílik. Megpróbáltam felnyitni az ajtót. Nem lehetett, erősen bezárta. A ki bezárta. Eszembe jutottak Ráday gróf szavai, hogy az ajtó neszt nélkül való kinyitása lehetetlen, e körülmény tehát minden csalást és misztifikációt kizárt. Akkor mondotta a gróf nekem ezeket a szavakat, midőn én még hitetlenül, szkeptikusan fogadtam a kísértet járás meséjét.

Egész éjszaka nem hunytam le a szememet az izgalomtól. Alig kezdett szürkülni, belopóztam a képterembe. Nem tudtam nyugodni, míg azt az arcképet újra nem láthatam. A terem felé haladtomban egy futó pillantást vettem ama hely felé, a hol a tünelemény eltűnt. Előttöm állt a képterem s ezzel szemben a kápolna. A falat mindkét oldalán közép magasságig faburkolat borította. A fa sötét színe igen réginek mutatta azt. A falon azonban sehol sem voltam képes valami ajtófelét, avagy párkányt vagy fülkét felfedezni, a hol valaki magát meghuzhatná.

Most már minden kétségem eloszlott aziránt, hogy csakugyan szellemet láttam, bármennyire ágaskodott is e feltevés ellen napvilágnál a józan ész. Eppen a felett tanakodtam magamban, hogy tudomására hozzam-e Ráday-nak a történeteket, midőn az óra sürgősen figyelmeztetett, hogy itt az ideje a tovább indulásnak. Már ló-

követel annyit, mint amennyit a Tisza-klikk által ugratott Bánffy ajánlott Ischlben. Egy őszinte szó az alkotmány érdekében többet ért a király előtt, mint az egész szolga-had fogadkozása és mindenre kész ajánlkozása.

Ma az a helyzet, hogy Széll Kálmán meg van bizva az alkudozások bevezetésével, Bánffy és a klikk pedig nincs megbizva semmivel, hanem leszorultak a napirendről.

Komoly bonyodalmaktól többé nincs mit tartani. Mert ki venné komolyan azt a fenyegetést, hogy a Tisza-csoport kilép és a hajdani nyomokon elkezd az obstrukciót?

A kormánypart áll olyanokból, akik pénz árán jutottak be — ezek a leltárhoz tartoznak, numerai suut, froges consummere créati, ezek semmiféle akcióban nem számítanak, ezeken kívül egy vegyes kompánia a megfogyott számú klikk és a még némileg önálló gondolkozásuk. Ugyan mit kezdene a klikk az ellenzéken. Egyetlen választást sem bírnának ki a hatalom és pénz támogatása nélkül, hisz egyenkint és összevéve igen ismert, népszerű alakok.

Inkább hihető a másik fordulat, hogy a klikk szépen meghajlik a bevezett tények előtt, támogatni fogja kérés nélkül az új kormányt és igyekezni fog lassan a nyakára nőni, mi ideig oly szépen sikerült.

A mai ülésen már érezhető volt a béke jele s az ellenzéki megbízottak gyűlése oly konziliáns modorban volt tartva, hogy a jelet bátran valóra váltanak vehetjük.

A harszó klikk bevonta lobogóját, a béke napja ragyogni kezd.

Az ellenzék tehát tovább folytatja a béketárgyalásokat, de csak Szélllel és nem Bánffyval.

A folyosókon igen élénk, de nyugodt is a hangulat.

A Ház ülésén pedig csendesen folydogál tovább a technikai obstrukció.

*

A jegyzőkönyv felolvasása után, a mely ellen ma senkinek sem volt észrevétele, Madarász József elnök felolvastatta a beérkezett kérvények címzeit. Zajos megújuló éljenzés hangzott fel mindjárt az első kérvény címének említésekor. Ez volt ugyanis Hevesmegye

híres felirata a törvénytelen adó- és ujonczozás ellen.

Halljuk! Hangosabban, biztatták Nyegre László jegyzőt, akire ma a kérvények bemutatása volt bízva.

A képviselő urak lelkes éljenzése bizonyítja, hogy nagyon jól hallották Hevesmegye kérvényét — feleli rá az öreg Madarász, amire újra kitört az éljenzés és alig akart csillapodni.

Megéljenzették a többi kérvényeket is, melyek az ex lex állapot ellen szóltak.

Aztán felolvasták az indítvány és interpellációs könyvet. Az indítványkönyvbe Rakovszky István indítványa van bejegyezve egy parlamenti bizottságnak kiküldése tárgyában, az inkompatibilitási esetek megvizsgálása céljából.

Madarász elnök megjegyezte, hogy Rakovszky elmulasztotta a házszabályok ama rendelkezésének eleget tenni, mely szerint a beadott indítványok irásban az elnökkel is közlendők.

Az indítvány előterjesztése tárgyában tehát csak akkor teheti meg majd javaslatát, ha az indítványozó képviselő a házszabályok eme rendelkezésének eleget tesz.

Az interpellációs könyvbe pedig Papp Elek interpellációja van bejelentve, aki a földművelésügyi minisztert a Németország által elrendelt állatkezelési határozatok ügyében akarja interpellálni.

Ezután bejelentette az elnök, hogy Saághy Gyula a főváros törvénytelen adószedése, Kubik Béla a képviselőház ülése, Hentallár Lajos Szemere volt kormánybiztos egy 1849-ben kiadott rendelete, Wittmann János Bánffy lemondása és Buzáth Ferencz a beregmegei ruthénkérdés tárgyában a napirend előtt felszólalni kívánnak.

Mind ezek a képviselők névszerinti szavazást kérnek a felett, hogy ezeket a felszólalásokat a Ház megengedi-e.

Közben derült jelenetek játszódnak le. Kubik Bélát a jobboldal minden áron hallani kívánja, de mert Kubik mégis ragaszkodik a névszerinti szavazáshoz, viszont Hentallár nagyon szeretné felolvasni Szemere híres rendeletét és Wittmann János is nagyon akarja elmondani véleményét Bánffy lemondásáról; ezeket a jobboldal már nem hajlandó meghallgatni. Tehát ezek is névszerinti szavazást kérnek.

Az elnök ezeket a névszerinti szavazásokat el is rendeli. Előbb azonban a tegnapi elmaradt két névszerinti szavazást kell elintézni, melyet Ivánka és Farkas képviselők napirend előtti felszólalására vonatkoznak.

Következtek a szavazások.

Ivánka napirend előtti felszólalását a ház 114 szavazattal 5 ellenében elvetette.

Farkas József indítványát 114 szavazattal 8 ellenében elvetették.

Saághy Gyula felszólalását 117 szavazattal 12 ellenében megtagadták.

Következett volna az interpelláció, de Papp Elek nem volt a teremben és így az elnök az ülést 5 perczre felfüggesztette.

Szünet után

Fapp Elek interpellált, mely a következő:

Interpelláció a földművelésügyi miniszterhez.

Minthogy a német birodalmi kancellár, a birodalmi gyűlés e hó 10-én tartott gyűlésében kijelentette, hogy a németországi mezőgazdaság védelme érdekében az eddig követett állategészségügyi politikát jövőben szigorítani fogja és fentartja mindazon szigorú óvintézkedéseket, melyek jelenleg érvényben vannak, sőt a levágott állatok bevitelének eltiltását hygenikus szempontból még szigorubbá fogja tétetni, ugyanazért, tekintve, hogy ezen kijelentés minden reményünket megszüntetve arra nézve, hogy az évek óta stagnáló állatkezelésünk Németországban a régi arányokat ölthesse s tekintve hogy ezen kijelentés teljes egyezményünkben gyökeres jogaink határozott megtagadásának vehető.

Kérem a tisztelt földművelésügyi miniszter urat, hogy miután teljesen megszüntek, különösen a szarvasmarhákat, illetőleg az állatjárványok, tehát Németország neheztelt eljárása Ausztria-Magyarországgal szemben teljesen indokolatlan és jogtalan, s Magyarországra nézve ny jogi sérelmet s anyagi károsodást jelent: szándékozik-e az állatkezelési szerződésben biztosított jogaink érvényesítésére vonatkozólag sikerhez vezető lépéseket tenni és oda hatni, hogy egyezményünk ne maradjon holt betű, hanem az érvényben is tartassék.

*

Délelőtt 11 órakor ültek össze az ellenzéki pártközi konferencia tagjai a képviselőház első emeleti üléstermében. Az érkezőtlen megjelentek gróf Csáky Albin, Szilágyi Dezső és gróf Andrassy Gyula is és átnyújtották az ellenzéki vezérférfiaknak a kormány válaszcímét a békefeltételekre vonatkozólag.

háton ültem, midőn Ráday is előkerült, hogy még egyszer láthasson. Rövid, de szívélyes búcsút vettünk egymástól. Szeretném a házilag megírt levelet a szalontai őszi vadászatokra a mit feltételesem meg is ígértem. Ezután haladéktalanul utra keltem, hogy kémszemléket abban az irányban, melyben az ellenséget sejtettük, tovább folytassuk.

Röviddel ezután egyesültem ezredünkkel, mely a Tisza folyón való átlépésünk óta a magyarokkal vívott néhány apróbb ütközet után a temesvári döntő csatában is részt vett.

Isten csodája volt, hogy e napon sértetlen maradtam, holott ama hitnél fogva, mely szerint a szellem megjelenése bekövetkező halálat jelenti, kellelténél jobban kitétem magamat a veszélyeknek. Ugy vélekedtem, hogy jobb minél előbb megszabadulni ettől az élettől, mely már ugysem ér egy ütöt taplót sem.

Az tehát, amit feljebbvalóim és bajtársaim a vitézség és rettentetlen bátorság csodájának néztek, valójában nem volt egyéb mint a kétségbeesés elszántsága.

Három év telt el ezután a nélkül, hogy gróf Rádayról és feleségéről valamit hallottam volna. Ezredem Bécs szomszédságában állomásozott s nekem bőven kijutott a nagyvárosi örömeiből a magyar viszonyok tekintetében enyhébb felfogás kapott lábra ebben az időben és a bécsi úri társaság minden erővel azon fáradozott, hogy a legelőzékenyebb szívélyességgel közeledjék a magyar főúri világhoz.

Az I. herceg palotájában adott bálon egyszer csak kin akadnak meg a szemeim, mint

gróf Ráday, a ki barátságos arccal üdvözölt és szemrehányást tett nekem azért, mert a meghívásnak eleget nem tettem. Nejevel együtt azon fáradoztak, hogy egyik unokahugokat, ama bizonyos Szirányi grófnő leányát, vezessék be a nagy világba, mivel már Nagy-Szalontán is találkoztam.

Bemutattak az ifjú nőnek. Az új ismerős nem csupán ingerlően kedves modorával, hanem még inkább az általa vont magára a figyelmet, hogy bizonyos hasonlóságot mutatott az ősanja festett képéhez. Ez utóbbit élénken iparkodtam az emlékezetemben felidézni, a mi sikerülvén, kénytelen voltam magamnak bevallani, hogy Szirányi grófnő nem annyira arra a képre, mint inkább ama felejtethetlen és talányos alakra hasonlít, mely a kastélyban azon az éjjelen megjelent. És mégis semmi sem volt ezen fiatalos erejében pompázó hölgyön olyan, a mi közös lett volna a szellemekkel. Tüzes sugarak villogtak felém barna szeméből, egy olyan arczról röppenve szét, melyen még rajta volt a fiatalos üde hamva és frissessége. Gyönyörű, arányos volt a termete s kellemesen gömbölyű is egyuttal.

A dolognak az volt a következtése, hogy még néhányszor összejöttem ez után Ilona grófnővel s azt tapasztaltam, hogy a kedves természet mind nagyobb büv erővel kezd magához vonzani.

A téli évad elmúltával gróf Ráday vissza tért a hölgyekkel Nagy-Szalontára, én pedig hosszabb szabadságot vettem magamnak, hogy utánuk mehessenek. Nem telt bele sok idő, s már is mély vonzalmat éreztem Ilona iránt.

Érzelmimnek azonban sokáig nem mertem nyíltan kifejezést adni. Az emésztő tépelődés napjai viradtak rám, míg végre osztályrészemül jutott a szerencse, hogy viszont szerelméről megbizonyosodhattam. Anyja is kezemre dolgozott a viszony létrehozatalában (a beállott hangulatváltozást nyilván az okozta ezen egykori ellenségemnél, hogy vagyoni viszonyaim egy közeli rokonom elhalálása folytán igen kedvező fordulatot vettek!) s így történt, hogy Ilonát egy napon menyasszonny gyanánt ölelhettem a keblemre. A legtisztább, legzavartalanabb boldogság korszaka köszöntött be hozzám. Az esküvőt öszre tűztük ki. Épen e nap előestéjén adta kezembe a sors a megfajtását annak a csodálatos jelenésnek, melynek a kastélyban olyan különös körülmények szemtanuja voltam.

Leendő anyósom közölte velem, hogy Ilona, dacára annak, hogy olyan viruló színbe van, gyermekora óta bizonyos betegségben szenved. Baja somnambulizmus (alvajárás) volt. Ez volt az a mély titok, melyet az öreg nő a világ elől oly szorgosan rejtgetett s melyet még hozzátartozói előtt is megóvott. Ilonának magának soha semmi tudomása sem volt arról, a miket ál-mában cselekedett.

Most már kezemben volt a talány megoldása. Szóvá tettem a grófnő előtt ezt a csodálatos éjszakai látomást s abbéli sejtelmem, hogy Ilonának kellett lennie annak, akit éjjelek idején megpillantottam, csakugyan valónak bizonyult. A leány ebben az időben éppen a kastélyban volt. Én azonban egy perczre sem láthattam őt, mert a grófnő nagyon értette megtalálni a mód-

A büntársak.

(B. J.) Az obstrukció elmélete növekedett egy kis sárga színű röpirattal, melyet »egy volt függetlenségi publicista« bocsátott világgá. Ime mutatól belőle: »Az obstrukció forradalom a parlament működése ellen, beszüntetése, halála a törvényhozás életfunkciójának.«

De azzal meg egy paradoxont háritott el a röpiratozó, hogy így nevezi meg magát: »Egy volt függetlenségi publicista.«

Milyen meglepetés volna az olvasóra az, ha azt olvasná rajta: egy függetlenségi publicista és ezután pedig átolvasgatná a néhány oldalt. Fogalmak után volna kénytelen hamarjában kutatni, hogy mit is jelentenek hát az ellenzéki elvek, törekvések, ideálok. Át kellene forgatni több mint harmincz év politikai küzdelmének történetét. Nem, nem! Vissza kellene mennie azon időkhöz, mikor először jutott veszedelembé a nemzeti politika s mikor a nemzeti ideál szeretete először lopta be magát az emberek szívébe, hogy ellenállásra ösztönözze támadói ellen. Ezt mind össze kellene szednie az ellenzéki fogalom meghatározására.

Ki az oka? Hm! Nehéz egy kérdés, de a röpirat írója hamar tulleszi magát rajta. Szilágyi Dezső felelős az obstrukcióért, mert a házszabályok 204. §-át kellett volna alkalmaznia vele szemben, de ő ezt az utolsó remédiát alkalmazni nem akarta. És miért kellett volna ezt alkalmaznia? Hogy »az obstrukció férgei« ne nyüzsögjenek a magyar parlamentben.

Itt polemiára alig van anyag.

A parlament gyilkosságot kísérel meg a nemzeten. A kisebbség megkivánta a többség hatalmának almáját s e *bünökért* ismét Szilágyi Dezső feleljen, mert nyilvánvaló, hogy ama 204-ik §-t még csak meg sem kísérelte alkalmazni s ugyancsak ő feleljen érte, ha a kisebbségnek sikerül *Bánffy*-t az 1848-as törvények örök csufságára a miniszterelnökségből kiobstruálni. És hogy teljes legyen Szilágyi bünössége, a röpiratozó a rágalmasz fegyverét veszi elő s kimutatja, hogy az obstrukció vezetői miniszteri tárczákat hajhásznak.

Valóban nem illik ilyet írni! Keresni az obstrukció jogosultságát, mikor a jogszerű-

ját annak, nehogy leánya valahogy a háza »ellenességé«-vel összetalálkozzék.

Ilonára, miután feleségem lett, nem jött rá többé a somnambolismus betegsége.

En csak hosszabb idő elteltével közöltem vele a szalontai kísértet történetét. Kezdetben hinni sem akart a szavaimnak, később azonban előtte is derengeni kezdett, hogy milyen körülmények között történhetett az ő hirteleni megjelenése s épolgyors és nesztelen eltűnése. Együtt tettünk egy vizsgálatot is a kastélyban. Ennek eredménye az a felfedezés lett, hogy a kápolna ajtajának közvetlen közelében egy szemmel fel nem ismerhető kicsiny ajtó volt a falba vágva, mely egy diszfaragványban elrejtett rugó szelid nyomására hirtelen feltárult. Az ajtón át egy sötét folyosóra jutott az ember, mely egy lakatlan épületrészbe torkolt bele, melyet dűledezett volta miatt mindenki elkerült. Az, hogy mint volt képes Ilona erre a titkos ajtóra alvó állapotban rátalálni, melynek létezéséről magának sem volt semmi tudomása, újabb talány volt előttünk s végre is kénytelenek voltunk felhagyni a titok nyitjának további nyomozásával.

Ama belső ösztön, hogy a szellemet, a kit akkor megpillantottam, akaratom ellenére is követnem kell, ezek szerint csakugyan beigazolást nyert a valóságban azzal a különbséggel, hogy Ilonát nem a siron tuli sötét világba, hanem a boldogság és üdv országába követtem.

séget már az uralkodó párt uralkodásának ideje alatt már rég el taposta. Az alkotmány formáit sajnálni, az 1848. évi törvényeket, mikor azok rég ki lettek cserélve, meghamisítva, félre magyarázva a párt szükség kívánalmai szerint. Mi az az alkotmányosság, mi az a parlament — a *valóságban*, nem úgy, a mint azt 30, illetőleg 50 év előtt megalkottak. Valóban a jó érzés tiltja, hogy az uralkodó politika hívei *egyéni önzés* kifolyásának deklarálják a kisebbség törekvését, az alkotmány megtisztítására, a régi szilárd alapra való helyezésére. Valóban tiltja az okosság a kisebbséget a parlamenti rendszer megrontásával vádolni, mikor évtizedes törekvése annak helyreállítása, mikor saját létének alapját is csak a *szilárd*, minden hibáktól, visszaélésektől ment parlamenti viszonyokban találja.

És most — risnu teneatis! — Szilágyi-nak büntársa is van: *Apponyi* Albert gróf, a nemzeti párt vezére. Ketten együtt a híres büntársak, kik vállaltva működnek a parlament gyilkos szerepén. Itt a támadás taktikájában fordulat rejlik. Először gyanusít és azután okol. Hogy mivel és miért — nem írjuk ki.

Rágalmat rágalomra halmoz a volt függetlenségi, hogy a nemzeti eszmék mesterét meggyanusítsa. A szidalmak egész özöne foglaltatik ezen epe szívü kis füzetben az ellen, akire inkább illik az *ideális rajongó* elnevezés, mint az amit a röpirat mer kiejteni.

Megundorodva dobjuk félre e szakaszról.

UJDONSÁGOK.

TAJÉKOZTATÓ.

Január 29. A kath. kör közgyűlése délután 4 órakor.

Február 12. A »Biharmegyei kereskedelmi-, Ipar- és Terményhitelbank« évi rendes közgyűlése.

* **Jogakadémiai élet.** A jogakadémián a tulajdonképeni előadásnak már vége van, most már csak a Colloquiumok folynak, holnap pedig megkezdődnek az index aláírások is. Tegnap megjelent a »*Mágnás táblában*« azoknak a névsora, akik nem jártak elég szorgalmasan az előadásokra s most ezekkel szemben az első félév lezárását felfüggesztették. A legtöbb felfüggesztés a harmadik éven van.

* **A városház kibővítése.** A nagyváradi városház alkalmatlan, szűk volna mindjobban érezhető, s ha tovább is így szaporodnak az ügyek az új aera bürokratismust növelő rendszere miatt, nem sokára még jobban szétszórják az egyes hivatalokat s ahány rongyos épülete van a városnak, mindbe jut egy-egy városi hivatal. — Ha a miniszter jóindulatát sikerül kinyerni, hogy megelégszik a tábla épületének egy szárnyépülettel leendő kibővítésével és felmenti Nagyváradot azon kötelezettsége alól, miszerint a városháza egész telkét átadja és új palotát építsen e táblának a város, — akkor a legsürgősebb teendője Nagyvárad városának a városház kérdését mielőbb megoldani. A mostani pénzügyi viszonyok természetesen nem engedik meg, hogy nagyszabású palotát emeljünk s nem marad más megoldás, minthogy a városház telkén egy szárnyépülettel kibővítsék a mostani épületet, a melyen szintén alapos átalakítás kell végezni.

* **Hálás község.** A hatvanas évek elején Tenkén az urbéri rendezés megejtetvén, ez alkalommal az akkori földesura, a nagyváradi egyházmegye örökemlékü püspöke, az anyagi szelidségű és páratlan nagylelkű Szaniszló Ferencz a városnak tizenkét holdnyi területet adományozott oly feltétellel: hogy azt házhelyekre felosztatván, az abból befolyó összeg egy létesítendő községi óvoda alapjául szolgáljon. Azóta ezen területen négy utca létesült, de létezik már néhány év óta az óvoda is.

saját házával és fentartási alapjával, melyből az óvónő évi díjazását is élvezi. Most, midőn a város utcáit rendezi és jelző táblákkal ellátja, jóltevője iránti hálával eltelve, az említett területen létesült egyik legszebb utcát »Szaniszló utcá«-nak nevezte el. A hála adójának bizonyára megható nyilvánulása ez. Azonfelől pedig a város közönsége, utcáinak elnevezése alkalmával szép tanujelét adta hazafiságának vallásos érzületével való összekapcsolása által is, mert a leginkább katolikusok által lakta két utcáját »Sz. István« és »Sz. László« szavakkal jelölte meg.

* **Ingyen ebédjegyek.** Sok a szegény Nagyváradon s bár társadalmi uton közönségünk kiveszi derekasan részét az emberbaráti áldozatkészségből, nem képes kellőleg enyhíteni a nyomort. Nagyvárad város rendőrkapitánya tegnap sürgős előterjesztést tett a tanácsnak, hogy népkonyha ebédjegyekre bizonyos összeget utaljon ki, a melyeket az arra szorult szegények között osztanak ki. A tanács ilyen ebédjegyekre 50 frtot utalt ki ifj. R i m l e r Károly főkapitány kezeihez.

* **Az utcák új elnevezése.** Az utcák új elnevezése tárgyában Nagyvárad város közgyűlése által kiküldött bizottság és a városi tanács hétfőn, január 30-án együttes ülést tart a városházán.

* **Egyezségi ajánlat a városnak.** Nemrég említettük, hogy Molnár (Gutmann) Béla 5000 frtig pert indit Nagyvárad-városa ellen, mert mig kiskoru volt, a városi árvaszék kellőleg nem örködött, hogy életbiztosítási kötvénye jogerejét megtartsa. Az 5000 frt biztosítási díj után már 1891. évtől kamatot is követelt Molnár Béla. Nemrég azonban, hogy a pert elkerülje, egy beadványt intézett a városhoz s ebben kijelenti, hogy ha a város az 5000 frt tőkét békés uton kifizeti részére, a kamatokat nem követeli. A városi tanács foglalkozott a beadvánnyal s kitünt, hogy az összeg kamatai mintegy 3000 frtra rugnak. A tanács az egyezség iránti beadványt kiadta Dus László városi főügyésznek véleményezés végett s ehhez képest teszi meg javaslatát a februári közgyűlés elé.

* **A vízvezeték négy évi működése.** A Nagyvárad város vízvezetéke már négy évvel tovább működik s a folyó év az utolsó, a mely idő alatt az építő Walser-czég kezeli az egész vízművet s természetesen ennyi időre terjed ki a jóállás is. A jövő évtől kezdve a város veszi át a vízvezeték kezelését, üzemben tartását. — *Busch* Dávid városi főmérnök terjedelmes memorándumot készített, melyet a napokban bocsát ki és szétküld az összes törvényhatósági bizottsági tagoknak. Ez az érdekes munka felöleli a vízvezeték négy évi teljes működését.

* **László és Hunyady malom kérelme.** A Nagyváradon nem rég megalakult »Egyesült nagyváradi László és Hunyady gőzmalom részvénytársaság« beadványt intézett a városhoz, hogy a vasuton behozott s feldolgozás után ismét kivitt termények után 15 évig kövezet vámmentességet élvezzen a malom. A vállalat ezen kérését azonban a város nem teljesítette, mert akkor a többi ilyen vállalatok hasonló joggal kérhetnék a kedvezményt. — A malom-társaság azonban egy újabb kérvényt intézett a városhoz s ebben fejtegeti, hogy a mi áru a közuti vasuton érkezik be a malom telepre, a beszállítás által nem rongálja a kövezetet. Ez okból kéri a vámmentességet. A városi tanács ezuttal és ilyen formában sem javasolja a közgyűlésnek a kedvezmény megadását.

* **A martyr jutalma.** Egyik fővárosi lap írja a következőket: A magyarországi összes felsőbb tanintézetekből kizárt oláh izgató: *Bolcas* Luczian Bukarestbe megy, hogy ott fejezze be tanulmányait. A nagyváradi románok gyűjtést rendeztek abból a célból, hogy a befolyó összegekből Bolcas utiköltségeit és más kiadá-

sait fedezzék. Bolcas vagyontalan szülők gyermeke s így a reá szabott büntetés nagyon leverte hozzá tartozóit, kik benne a jövődő családfenntartót látták. Mateiu Mateiescu romániai vagyonos kereskedő, ki különben erdélyi származású, kinyilatkoztatta, hogy abban az esetben, ha Bolcas Bukarestbe megy tanulmányainak befejezése végett, úgy ő uri ellátásban részesíti s pártfogolni fogja mindaddig, míg biztos kenyérkeresethez nem jut. Mateiu Mateiescu Buzeuban lakik s százezrekre menő vagyona van. — A jászvárosi oláh jogászok ma mint — nekünk Nagyváradról táviratozzák — táviratban üdvözölték Bolcast és buzdítják, hogy tartson ki a győzelemig. »Nemsokára 10-mán lobogó leng majd büszkén a Kárpátokon« — mondja a távirat, a mi talán mégis egy kissé túlzott optimista felfogás az oláhok részéről.

* **Üngyilkosság.** Tegnap éjszaka: egy *Feldmann József* nevű munkanélküli szabósegéd főbe lőtte magát a korona kávéház előtt. Az üngyilkos még él és sebesülése, noha igen súlyos, nem reménytelen.

* **Mikor milyen hideg volt.** A Városliget számadásai közt az időjárás nagyobb változatai is fel vannak jegyezve. Eltekintve a november közepén gyakran beálló hidegektől, s a gyakran 17—18 R hidegektől, ezuttal csak a tél utolján előfordult légváltozás feljegyzéseit kaptuk meg.

1887 január 16-án éjjel	— 8 R:	délben	+	3 R
» » 17 »	— 8 R	»	+	3 R
» » 18 »	— 5 R	»	+	3 R
» » 21 »	— 1 R	»	—	2 R
» február 8 »	— 12 R	»		Szél
» » 12 »	— 5 R	»	+	7 R
» » 16 »	+ 1 R	»	—	2 R
» » 18 »	— 6 R	»	+	1 R
1888 január 20 »	— 10 R	»		Szél
A jégpályát »fütötték«; d. u. — 3 R				
» február 2 éjjel	— 2 R	»		hó
» márcz. 2 »	— 9 R	este		eső
1889 február 17 »	— 7 R	nappal	+	2 R
» » 25 »	— 1 R	»	+	4 R
» ápril 21 »		hideg havazás		
1890 lágy tél; az influenza rémit.				
» » átlag	4—5 R	hideg; 54 jég-nap		
» márcz. 5 »	— 10 R	hideg		
1891 átlag 5—9 R hideg egész januárban				
» február 7—9 R		hideg egész februárban.		
1892 január 22 — 16 R szakad a hó				
» » 26 — 10 R » »				
» » 29 + 6 R » »				
» február 11 — 5 R		óránként 10 cm. hó.		
1893 jan. 9 —30-ig — 14 — 19 R hideg; hó és hó				
» február 1 + 8 R;		hóviharok		
» » 6 — 12 R		délután	+	4 R
1894 jan. 4—20-ig 4—12 R hideg				
» febr. 7—26-ig 2—13 R		hideg		
1895 jan. 12—31-ig 2—5 R hideg				
» » nappal 8—12 R		meleg		
» febr. 1—28-ig; 16 koresolya napon,				
— 6 — 10 — 14 — 16 — 19 R		hideg.		
1896 január 27 — 2 R				
» » 28 — 12 R				
» február 22 — 5 R				
» » 24 — 8 R				
» » ápril 6 — 4 R				
1897 jan. 7—30-ig é. — 2—5 R				
1897. febr. 11 — 8 R				
» » 17 — 6 R				
» » 18 + 7 R				
1898 január 25 — 12 R				
» febr. 12 — 7 R				

A nappalok és éjjelek változó minőségűek voltak a jelzett napok előtt és után.

* **Meglopott koldusok.** Tegnap éjszaka a koldus ápoló intézet pincéjébe bement valaki s az ott lévő almából jóllakott, majd néhány pohár bort megivott s azután elmenekült. A rendőrség a nyomozást megindította, azonban a tettes még nem került meg. Erős gyanu merült fel egy ember ellen, akit most minden felé keresnek.

EGYESÜLETEK.

A katolikus-kör ülése.

A nagyváradai katolikus-kör választmányára tegnap, szerdán este ülést tartott, a melyen főleg az évi közgyűlés tárgyait készítették elő.

P a l o t a y László kanonok elnöklete alatt jelen voltak: Dencs János és Dus László alelnökök, Géczy Lajos, Weidlich István, dr. Mártonffy Bogdán, Grám Szylyveszter, dr. Karácsonyi János, id. Gálbory Sámuel, Jelinek Ferencz, Gyalokay János, Gabriely Lajos, Frankó Endre, Bereczky Géza, Kugler Ferencz, Tóth Márton, Böszörményi Géza, Papp Imre, Stark Gyula, Csobánczy Lajos, Csatáry István, Kelemen Kálmán, Kádár János, dr. Vucskics Gyula, dr. Schweiger Ede és Imrik Gusztáv titkár.

Elfogadták és tudomásul vették a titkár évi jelentését és a pénztárnok jelentését, melyeket betérjesztenek a közgyűléshez. Éppen így tudomásul vették a jövő évre összeállított költségvetést.

A kört naponta olyan tömegesen látogatják, hogy a körgazdát megbízták 20 drb szék beszerzésével.

Uj tagokul felvették: Csicsai Alajos szeminariumi aligazgatót, Szűts Dezső városi aljegyzőt, Papp József nyug. 48-as századost, Novák János városi számtisztet, Papp Lajos pénzügyi tisztviselőt, Zsug Pál fényképészt, Bodó Bertalan földbirtokost, Bodray László tvszéki tisztviselőt, Mercz István városi számtisztet, Mercz Antal városi biztost és Czillér Imre kereskedőt.

A tagok száma 331.

Örvendetes tudomásul vették végül a vigalmi bizottság jelentését, hogy a bál előkészületei már erősen folynak s a legszebb sikerrel biztatnak.

A kerületi betegsegélyező pénztár igazgatósága tegnap este 8 órakor saját helyiségében *Láng József* elnöklete mellett látogatott ülést tartott. A decemberi ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után a napirend tárgyalására tértek.

Sarkadi Ignác titkár az 1898. évről elkészített forgalmi jelentését terjesztette elő; kiemeljük ebből a következő érdekes adatokat: a pénztárnak 1898-ban, a múlt évi maradvánnyal együtt 90,000 korona és 44 fillér bevétele volt, a kiadása pedig 80,277 korona 11 fillér, a tartalékalapra maradt tehát 9723 korona 33 fill. A múlt é. folyamán betegség esetében orrossal, gyógyszerrel és táppénzzel segélyeztek 9318 betegedési eset alkalmával 5709-et Biharmegye területén, 3609-et Nagyváradon. Halotti temetési költséget 55 halálesetből folyólag fizettek ki. A tagok létszáma 5460, a kik közül december hónapban 669 részesült gyógykezelésben, 440 a vidéken és 229 Nagyváradon.

A kerületi betegsegélyező pénztárak központi végrehajtó bizottsága egyöntetű alap- és ügykezelési szabályok alkotására tervezetet készített és megküldte megbirálás végett a társ-pénztáraknak; egyuttal javasolja, hogy a pénztárak tisztviselői részére nyugdíjalap szerveztessék. Az igazgatóság megbizta az elnökséget, hogy a tervezeteket tanulmányozza és a jövő ülésig javaslatot készítsen.

Ezután megalakították a szűkebb körű, a rovincsoló és a fegyelmi bizottságot az 1899. év első negyedére.

Az igazgatóság B.-Ujfalu területére bizalmi férfinak *Boros Gyula* gyógyszerészt nevezte ki. A feketeerdői panaszok orvoslása céljából pedig megbizta *Bodor Károly* dr. főorvost és *Sarkadi Ignác* titkárt, hogy a helyszínére utazzanak.

Kimondta az igazgatóság elvileg, hogy az olyan tagok részére, a kik saját házi orvosai-
kal gyógykezeltetik magukat, csak akkor téríti meg a gyógyszerköltséget, ha a vény a belügyminiszter által legújában kibocsátott normatívum alapján van írva.

Több folyó ügy elintézése után az ülés fél 11 órakor ért véget.

IRODALOM.

A német nyelv tanulására általánosan kedvelt *Róder* Adolf-féle *Levélszerinti oktatás* harmadik javított és tökéletesen átdolgozott kiadásában, füzetes alakban indul meg a *Lampel* R. (Wodianer F. és Fiai) könyvkereskedés kiadásában. A német nyelv gyakorlati

nagy szükséges volta eredményezi a sűrűn felburjánzó nyelvkönyveket, melyek minden rendszer nélkül készitve, csak megnehezítik annak a munkáját, a ki a nyelvet elsajátítani akarja. *Róder* »Levelei« annyiban különböznek ezektől, hogy a *Toussaint-Langenscheidt*-féle módszer követve, világos és könnyű példákkal szolgálják és belőlük könnyű szerrel lehet megtanulni nemcsak a grammatikát, hanem azt is, hogy kell németül beszélni. E módszer feleslegessé teszi a nyelvmestert és minden tekintetben szabatos és megbízható. Az új kiadást jóval terjedelmesebb az előbbinél és hogy mindenki könnyen hozzájuthasson, füzetekként is kapható. Egy-egy füzet ára 20 kr. A füzetek akár egyenkint, akár 5—5 füzetre való előfizetéssel szerezhetők meg. *Róder* könyve hosszú gyakorlat tűzpróbáját álla meg, azért új kiadását is minednkinek, aki a német nyelvet tökéletesen elsajátítani akarja, melegen ajánljuk.

Gazdasági előadások.

Nagyvárad, jan. 25.

A biharmegyei gazdasági egyesület *Ermihályfalván* január hó 24-én a kiscgazda közönség oktatása céljából népies gazdasági szak előadásokat tartott az óvoda helyiségében, melyet színiültig megtöltött Mihályfalva és vidékének kiscgazda közönsége. De részt vett azon az intelligens közönség is.

Ott volt: *Dobozy Kálmán* főszolgabíró, *Lovass Sándor*, *Balassa István*, *Bárdos Ödön*, *Jakab Rezső*, *Megó Ákos*, *Farkas Lajos* s még többen. A gazdasági egylet képviselőiben jelen voltak: *Szunyogh Zsigmond* választmányi tag, *Weingärtner Andor* titkár.

Féltizenegy órakor lendületes szavakban üdvözölte *Szunyogh Zsigmond* a megjelent nagyszámú gazdaközönséget és felkérte *Szabó Lajos* nagy szőlőtulajdonost előadásának megtartására. *Szabó Lajos* népies nyelven adta elő a homoki szőlő ültetés és kezelését. Tárgyát oly meggyőzően és okadatolva adta elő, hogy a gazdaközönség figyelmét teljesen lekötötte s szinte bizonyosra vehető, hogy ezen előadás után *Ermihályfalva* lakossága az eddig majdnem értéktelen homok buczkáit jól termő szőlővel fogja beültetni. Előadásának befejeztével a hallgatóság lelkesen megéljenzte.

Ezután *Kállay Ödön* földmives iskolai igazgató a dohánytermelés és kezeléséről tartott előadást, mely itt is úgy mint Nagy-Létán nagy hatással volt a hallgatóságra. Előadásának befejeztével a talaj javítás és talaj előkészítésről tartott még egy előadást, melyben szintén sok hasznos műveletre oktatta a gazda közönséget. — A hallgatóság őt is lelkesen megéljenzte.

Ezután *Szabó Lajos* mutatta be s mindenki által beszerezhető s részben készíthető eszközöket, melyeket a szőlő ültetésnél igen célszerűen lehet felhasználni s a szőlő ültetést ezekkel megkönnyíteni.

Az előadások befejeztével *Szunyogh Zsigmond* köszönetet mondott az előadóknak fáradozásaikért és a hallgatóságnak az érdeklődésért.

Ezután még *Veréb István* géplakatos mutatta be az általa szerkesztett permetezőt. A permetező jónak bizonyult.

Déli 1 órakor az előadó és egyleti képviselők tiszteletére társas ebéd volt, melyen az előadókon és egyleti képviselőkon kívül résztvettek:

Dobozy Kálmán, *Lovass Sándor*, *Balassa István*, *Eröss Zoltán*, *Horváth Endre*, *Bárdos Ödön*, *Vég József*, *Szathmáry Sándor*, *Babos János*, *Draveczky Ede*, *Fráter Ákos*, dr. *Ürögi Sándor*, *Kocsár Lajos*, *Kiss Miklós*, *Botos György*, *Jakab Rezső*, *Gáspárdi Gyula*, *Konrád László*, *Mátray István*, *Szirmay Vilmos* dr. *Uravetzky Gyula*, *Farter István*, *Kocsár Árpád*, *Pásztnér Lajos*, *Lovass Dániel*, *Lovass Károly*, *Bittó Sándor*, *Eördög Vincze*, *Szentiványi Ferencz*, *Benedek Mátyas*, *Benedek Zoltán*, *Jakab Mór*, *Lichtmaka Márton*, *Reisman Jakab*, *Farkas Lajos*, *Megó Ákos*.

A tósztok sorát *Szathmáry Sándor* nyitotta meg, a midőn az előadókat étette, *Jakab Rezső* a gazdasági egyesületre s annak képviselőjére *Szunyogh Zsigmondra* mondott pohárköszöntőt. *Szabó Lajos* e vidék homoki szőlőinek

felvirágzására, Weingartner Andor, Dobozy Kálmánra, Jakab Dezső Bárdos Ödönre, Kállay Odön Érmihályfalva felvirágzására. Szunyogh Zsigmond, Jakab Rezső Érmihályfalva előjáróságára, Kiss Miklós Lovas Sándorra, Végh József a barátságára.

MULATSÁG.

A katolikus kör estélye iránt, mint minden évben, ez idén is nagy érdeklődés mutatkozik, úgy, hogy az ismét a farsang legsikerültebb mulatsága lesz.

Az estélyre különben a jegyeket már kibocsájtották s azok a mai naptól kezdve előre válthatók *Fabri István* és *Beczka Lajos* urak kereskedésében s a kör szolgájánál.

FARSANGI NAPTAR.

Február 1. Katolikus kör bálja a Zöldfában.
Február 4. Postatisztek hangversenye és táncestélye a Csarnoktermében.
Február 4. Az izr. nőegylet hangversenye.
Február 4. A fogházorok táncvigalma.
Február 9. Középiskolai kolonbál.
Február 11. A m. kir. posta és távirata altisztek táncvigalma.
Február 11. A »Gyermekbarát« jelmezestélye.
Február 5. A nagyváradi ev. ref. egyházközség táncvigalma.

Igazságszolgáltatás.

A bagaméri ügy a Curiaán.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, jan. 25.

A kir. Curia tanácsa ma folytatta Czorda Bódog elnöklete alatt a bagaméri zendülők ügyének tárgyalását és végérvényesen döntött fölötte.

A nagyváradi kir. tábla minősítését sok tekintetben megváltoztatta.

Lőcsey Imre elsőrendű vádlott büntetését, kit a törvényszék 6 évre ítél s a kir. tábla 3 évre szállította le, a Curia 4 évre emelte fel. Dabolák két évet kapott, Balogh Imre és Vecsei ítélete helybenhagyva.

A Curia hét vádlottat felmentett, ezek: Bertalan József, Szentmiklóssy Sándor, Pósa Dániel, Ajtay József, Pósa János, Pálincás Mihály és Pósa Ferencz.

A vádlottak kivétel nélkül nem a hatóság elleni, hanem a magánosok elleni erőszak büntetésében mondattak ki vétkeknél.

Mikor a körjegyző haragszik.

A helybeli törvényszék néhány napja ítél el egy tisztviselőt, aki egy embert hivatalos működése közben elvert s tegnap ismét egy hasonló ügyben hoztak ítéletet.

Ez az eset a következő: *Oláh Béla* sárszegen körjegyző s mint ilyen 1898. márcziusában Viresolygról beidézte a *Malicza* családot, hogy az egyik elhalt Malicza haláleset felvételét elkészítse.

A Malicza családból hárman meg is jelentek s megkezdték a hivatalos eljárást, a mi eleinte békésen is ment, később azonban mert egy hagyatéki ingatlanok a számát nem tudták kiszűni a körjegyző rettenetesen, megharagudott s a Maliczákat el akarta küldeni.

Erre az egyik ember, Malicza Száva megjegyezte egész jámborul:

— Tessék kikeresni a számot, ez kötelessége a jegyző urnak, megfizetünk mi azért.

Mikor ezt *Oláh* meghallotta, a szobában levőket kiküldte azután mikor egyedül maradt Malicza Szávával a szobában, az egy bottal jól elverte, úgy, hogy Malicza Száva két hétig feküdt, amiért az igazságot meg merete mondani.

A tegnapi végtárgyaláson a vádlott mindent tagadott, azt mondta, hogy ő csak ismételtelen rendre utasította a panaszt, azonban hozzá nem nyult.

Ezzel szemben a tanúk igazolták a vádat egész terjedelmében, a minek következtében a törvényszék a vádlottat bűnsnek mondta ki *a sulyos testi sértés vétségében s a hivatalos hatalommal való visszaélésben s ezért száz harmincz forint pénzbüntetésre ítélte, azonban a hivatal elvesztését mint mellékbüntetést mellőzte.*

A vádlott, noha az ítéletet *sulyosnak* találta, megnyugodott, míg védője dr. *Várady* Zsigmond és az ügyész felebbézték.

A hála. Érdekes ügy került tegnap a törvényszék elé. Egy jószívű asszonynak az esete, a kinek jótékonyágát kihasználták s megkárosították. *F. Jakab* Károlyné egy szegény öreg asszony, kicsi tőkét úgy gondolta értékesíthetni, hogy azt az egyik helybeli piézulásházában helyezi el, úgy velt nagyobb kamatot szerezni. Az öreg már maga nem tudta a pénzt, az egy frintot hetenként elvinni, megbizta a vele egy uvarban lakó *Ozsváth* Sámuelnével, aki a pénzt a gyermekével el is küldte, azonban az utolsó 18 frtot már nem küldte el, azt megtarolta. *Jakabné* még azt is megengette *Ozsváthéknak*, hogy a pénzére 60 frt kölcsönt felvegyenek, amit azután oda módosítottak *Ozsváthék*, hogy 85 frtot vettek fel, s a könyvben a 85 frtot 65-re kijavították. Ezzel a manipulációk azonban kísültek a felszámoláskor, amikor is *Jakabné* 43 frttal kevesebb pénzt kapott, amiért *Ozsváthé* a vádlottak padjára került. A törvényszék tegnap a vádlottat *hat* havi fogházra ítélte.

REGÉNY-CSARNOK.

A JÓTÉKONYSÁG JUTALMA.

Írta: Kolping Adolf, ford. Kerekgyártó J. 3

Miklós nem nézett fel, szégyelte magát Erzsébet előtt, ki kiszokta mondani, amit gondolt s érezett. — Na, majd lesz az még jobban is — felelt meglehetősen könnyűvérrrel Miklós. — Hat hét múlva ismét foghatok majd madarat, csak most megy oly rosszul. — Vilmos alig tudta nevetését vissza fojtani, mert hogy Miklósból ugyan tisztességes ember ez életben nem lesz, az kézzel fogható volt. Ő csak a zöldben érezte jól magát, az erdő ágas-bogas sűrűjében, vagy a hol huzni kellett; hogy is tudta volna különben oly jól megtanulni a madárhang utánzását s a különféle táncokat játszani?

Mégis sajnálta őt, kinek egyetlen darab kenyere, s egy fillérvnyi pénze sem volt otthon, az éhség meg az arczáról leritt. Hogy kölcsön senki sem ad neki, az világos, mert Miklós az emlékezőtehetsége oly kurta volt, hogy hamar elfeledte hitelezője nevét s adósságát! S mert keze vonását sem adta (erre sehogys nem lehetett őt rávenni) nem lehetett rábizonyítani az adósságot sem s azért inkább nem hallgattak reá, midőn újabb kölcsönrel állott elő.

Eközben Erzsébet asszony megterített s feltálalta a vacsorát. — Jer, egyél velünk — szolt a szoba felé kancsalító Miklósához. — Köszönöm, köszönöm. — felelt ez s mereven nézett maga elé a földre. — Mit ér, ha én eszem, az enyéimnek meg otthon nincs betévfalatjuk. Holnap vasárnap s egy garasom sincs. — Vilmos izgett-mozgott székén s majd feleségére, majd az éhező Miklósra nézett, ki minden könnyelműsége dacára úgy látszik, most ugyancsak szorult helyzetbe került.

— Kérlek Vilmos, nem tudnál egy kenyérrévalót kölcsönözni — kérdé egyszerre jó barát-hoz illő bátorságra kapva Miklós. — Legközelebb visszafizetem kamatostul. Van még egy gyönyörű-szép pintyökém otthon, elhozom addig zálogba. — Hógváns, szolt közbe mérgeven Erzsébet asszony, hogy még azt is étessük. Uram fia! honnan adjunk mi, szegény emberek kölcsön, mikor mi is ugyancsak takarékoskodjunk, hogy napról-napra megélhessünk. — Egyszermind mérges pillantásokat vetett urára, ezzel árulván el, hogy nem hajlandó ezen könnyelmű atyafi kérésének eleget tenni.

Mivel a szél meglehetősen erősen fujt az

ellenkező oldalról, Vilmos nem tartotta tanácsosnak, hogy ifjúkori barátjának kérését támogassa, hanem feleségére bizta, végezzen ő vele. Kapot is Miklós pénz helyett olyan fejmosást s tanácsot, hogy mit tenne okosabban, mit nem, mint madarat fogni stb, miszerint jónak látta szépen elosonni. Hozzá volt ő már ilyen jelenetekhez szokva, de azért most mégis mintha jobban hatottak volna rá a korholó szavak, mint rendesen.

Midőn Vilmosék megvacsoráltak s a gyermekek lefeküdtek, ketten maradtak az asztalnál s a munkás ismét Miklósról kezdett beszélni. — Mit gondolsz Erzs, nem volna-e helyes, ha ma este jócselekedetet művelnénk vele — miközben kutató-szemmel vizsgálta felesége arczát, de nem hagyta őt szóhoz jutni. — Nem csekélység az családostul éhezni, éhezni vasárnap is, e szent napon. Mondhatnak Miklósról amit akarnak, de rosszat még sem tudnak róla. S ha tényleg nem fizeti meg a kölcsönt, ahol nincs, ott ne keress. Mondd, kérlek — folytatá Vilmos még nagyobb hévvel, mert észrevette, hogy felesége félbe akarja beszédjét szakítani, — mond ha ma egy falat kenyér sem lett volna házunkban, s holnap is koplalnunk kellene, minő képet vágnánk ehhez, mihez fognánk? Látod, Miklós nem oly rossz ám, inkább nem evett, hogy sem egyedül ő lakják jól, többi hozzátartozója pedig éheznek; osszuk meg véle kenyérünket, hogy legalább megtarthassa a vasárnapot, mint más tisztességes katolikus ember.

— De tudod, hogy nem adja meg — szolt közbe Erzsébet asszony, attól félve, hogy elveszti a heti kereset felét.

— Nem is kölcsön adjuk mi azt neki, hanem egészen neki adjuk Isten nevében. Tegyük mi is egyszer jót, — felelt a nap-számos.

— Micsoda, ajándékba adjunk neki harmincz krajczárt? — szolt vontatott hangon Erzsébet. — Mi, szegény emberek? Hát mi miből élünk meg? — Szíve azért kezdett már lágyulni.

— Ma már jól laktunk — folytatá Vilmos beszédét, — holnapra is van kenyérünk s egy kevés burgonyánk; add ide a harmincz krajczárt, had vigyem Miklósna, ki sokkal szegényebb, mint mi. — Az asszony szabadkozott még egy darabig; végre is átadta a pénzt. Vilmos pedig azonnal vette sapkáját és sietett le az utcza végére a pénzzel, fejét csóválva nézett ugyan Erzsébet asszony utánna, szívet azonban kimondhatlan öröm fogta el úgy, hogy szemei is könnybe lábbadtak.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Miniszterek a királynál.

Bécs, január 25. Ő Felsége tegnap délután Goluchowski gróf közös külügy-minisztert, ma délelőtt pedig Széchenyi Manó grófot, a király személye körüli minisztert fogadta. Az utóbbi ma délelőtt Budapestre utazott. (Magy. Táv. Ir.)

A katonatisztek fizetése.

Bécs, január 25. (Saj. tud. táv.) Lépcsék történtek az iránt, hogy a katonatisztek fizetésének szabályozása most már csakugyan megtörténjék. E lépések, úgy remélik, hogy eredményre fognak vezetni.

A franciaországi események.

Páris, január 25. A »Gaulois«, »Éclair« és »Intransigeant« közlése szerint az a vizsgálat, amelyet Mazeau elnök Deresti és Voisi bírákkal egyetemben vezetett, állítólag azt eredményezte, hogy Beaurepairenek a semmitőszék büntetőtanácsán gyakorolt kritikája egészen alapos volt. A kormány ennek következtében állítólag elhatározta, hogy a Dreyfus-

ügyet elveszi ettől a tanácstól, mihelyt elérkezik a revízió fölött való döntés pillanata.

A »Journal« azt mondja, hogy szó sincs Esterházy és Picquart szembesítéséről. Esterházy állítólag átadta a bűntetõtanácsnak ama iratok fotografiáit, amelyek birtokában vannak.

A »Voltaire« azt írja, hogy Esterházy határozottan tagadta, hogy ő a bordereau szerzője és erre nézve vonakodott vallomásait ügyvéd nélkül folytatni. E miatt Esterházy kihallgatását félbeszakították. (Magy. Táv. Ir.)

Lopás egy bankban.

London, január 25. A Parrs-bankban tegnap reggel lopást követtek el. Állítólag 600.000 font sterling értékű bankjegyet loptak el. (Magy. Táv. Ir.)

A Filippi-szigetekről.

Washington, január 25. A filippinók képviselője ma a külügyi hivatalnok egy közleményt adott át, amelyről azt hiszik, hogy igen fontos fejezet a Filippi-szigetek kérdésének történetében. A hadügyminiszteriumhoz Manilából érkezett jelentések épenséggel nem megnyugtatók. Otis tábornok jelenti, hogy nézete szerint a fölkelők döntést akarnak kierőszakolni. Ha ez az eset beáll, a végső eredmény előre nem látható. A legveszedelmesebb pont Manila, nem pedig Iloilo.

Hongkong, január 25. Az a körülmény, hogy az amerikai hatóságok itt néhány kisebb gőzhajót vásároltak a folyamforgalom számára, új gyanút keltett a filippinókban, akik azt hiszik, hogy a Mac Kinley elnöktől kinevezett bizottság csak ürügy arra, hogy időt nyerjenek.

Manila, január 25. E hó 18-án 3000 filippinó, megrémülve német és brit hajók kölcsönös üdvözlő lövéseitől, csatarendben kivonult, de nem támadta meg az amerikai csapatokat.

Az ország belsejéből érkezett jelentések szerint Aguinaldo tekintélyét általánosan elismerik. Minden hasznavehető férfit besoroztak. A filippinók csapatai bőséggel élnek, míg a falusi lakosság, amely a katonaságot a szükséges élelmiszerekkel ellátni kénytelen, csak rizsszel él. A katonai és polgári hatóságok között némi surlódások fordultak elő. A filippinók fegyveres legénységének számát 30.000 emberre becsülik, akiknek állítólag 50000-nél több Maxim-fegyverük van. A malolosi hadvezérek állítólag azt a meggyőződésüket fejezték ki, hogy az amerikaiak Manila városán kívül nem tudnak sikeresen hadakozni. (Magy. Táv. Ir.)

KÖZGAZDASÁG.

A Victoria-borsó termeléséről.

Hogy ha a Victoria-borsót megtermelés céljából haszonnal akarjuk termelni, megfelelő talajra és megfelelő időjárásra van szükségünk. Ahol ezek a tényezők hiányoznak, ott minden fáradság dacára jó magtermést nem remélhetünk. Az összes borsófélések, a melyek közé természetesen a Victoria-borsó is sorozandó, a bizonytalan kulturnövények közé sorozandó és nem ritkán következnek be az az eset, hogy megfelelő talaj- és éghajlati viszonyok dacára egy

meleg és nedves esztendő a megtermést teljesen meghiúsítja. A Victoria-borsó meleg, száraz jól megmunkált homokos, agyagos vagy meszes talajt igényel. Sem a nedves, sem pedig a mészmentes talajt nem szereti. Miután az éjszakai fagyok iránt érzékeny 14—15 C. fok közepes nyári hőmérsékletet igényel.

Mindenütt ott, hol ezen röviden felemlített viszonyok nincsenek meg, kielégítő magtermés nem is várható és jobb is az ilyen esetekben a borsótermeléstől magtermelés szempontjából elállni. Ha takarményu növénynek termeljük, kevésbé kedvező viszonyok mellett is termelhető, de az eredmény ebben az esetben bizonytalan. Sokkal jobb minden körülmények között ha takarmányt akarunk termelni, a borsót keverékben vetni. Magában vetve ugyan jó zöltakarmányt ad, de az állatok szívesebben eszik, ha más növényekkel keverve nyújtjuk.

Azonkívül sokkal nagyobb termést nyújt más takarmány-növényekkel keverve. Ha meggyőződünk arról, hogy egy a talaji, valamint az éghajlati viszonyok megfelelőek s így bizottsággal jó magtermés akkor várható a Victoria borsó termelésnek semmi sem állutjában. Legcélszerűbb, ha a vetés forgóban két gabona között áll, de trágyások kapásnövény után is vethetők. A talajt ősszel megmunkáljuk és gyengén meg is trágyázható friss vagy szálmás istállótrágyával, különösen ajánlatos ez mészszegény talajokon. Tekintettel a borsó nitrogéngyűjtő képességére az istállótrágyázás teljesen elis maradhat, ha azonban a talaj már eredetileg nem tartalmaz ásványi tápanyagokat kellő mennyiségben, hogy a borsó jól tenyészhesse, foszforsavat és káliumot bőven kell a talajnak juttatni. Tiszta nitrogéntrágyázás chilislétrom alakjában inkább káros volna mint hasznos.

A foszforsavat és a káliumot legcélszerűbb már az ősszel elszórni 350 kg. szuperfoszfát és 500—600 kg. kálium hektáronként nem túlságosan sok. Ha a szántóföld tavasszal eléggé megszikkadt könnyű boronával megboronáljuk és ekkor történhetik a vetés. Ezért nem nagyon tanácsos, különösen ott ahol késői fagyoktól lehet tartani, sietni. Mert a borsó áprilishó végén sőt még május elején is eléggé korán kerül a talajba. Ha magtermelés szempontjából sorba vetjük, legmegfelelőbb a 30 cm.-nyi sors-távolság. A vetési mód és a talaj minősége szerint hektáronként 160—240 kg. vetőmag szükséges. Silányabb minőségű talajon előszerű sürűbben vetni. A vetés után a földet alaposan meghengerezzük és ha a növények 10 cm. magasak; megkapáljuk, ami azonban csak a sorbavetéstől lehetséges. Az aratást akkor kezdjük meg, ha az elsőben kiképződött hüvelyek megsárgultak, nem jó arra várni míg a későbbben képződött hüvelyek is sárgák, miután ezáltal a minőség lesz befolyásolva. Nagyon erőteljes talajokon a hó a borsó megdülésétől lehet tartanunk zab vagy nyári rozs keverékével vetjük.

Vető magul ekkor sulyban kifejezve $\frac{2}{3}$ rész zabot vagy rozst veszünk. Ez által a megdülés folytán beálló hátrányokat némileg elkerülhetjük. Ha a Viktoria-borsót takarmány növénynek, különösen abban az esetben, ha zöldségtakarmányról van szó, vetjük ritkán történik ez magában. Itt minden esetre ajánlatos a keverék. Ennek az összeállításánál arra ügyeljünk, hogy csak olyan növényeket válogassunk össze, a melyeknek tenyész ideje nem nagyon különbözik egymástól. Ajánlatos volna pl. a következő keverék hektáronként: 100 kg. Victoria borsó, 30 kg. homoki borsó, 50 kg. búkköny, 40 kg. csillagfürt, 30 kg. zab vagy nyári rozs. Vehetünk azon keverékhez még néhány kilogramm tatárkát, mely bár gyorsan nő, nem válik a keverék oltalmára. Ezen keverék vetésénél mindazon körülményeket figyelembe kell venni, melyek a Victoria borsó megtermelésénél mérvadók, csak a vetést kell sürűbben eszközölni: 18—20 cm. sors-távolság tökéletesen elegendő. Az időjárás befolyása ez esetben természetesen más. Míg a meleg és nedves időjárás a magképződésre feltétlenül ártalmas, addig itt, éppen ilyen időjárás által tömeges zöld takarmány képződik. Ka. zálását a virágzás kezdetén eszközöljük. Jó esztendőben ily keverék hektáronként 375 g. zöldségtakarmányt adhat.

Gazdasági szakelőadások a vármegyében. Ertesítjük a t. gazdaközségeket, hogy a vármegyénkben rendezendő gazdasági szakelőadások tervezetét egyik szakelőadó akadályoztatása miatt meg kellett változtatnunk. Ennélfogva Komádiban, Mező-Telegden, Tordán és Mező-Keresztesen tartandó gazdasági szakelőadások az alábbi sorrendben lesznek megtartva: Komádiban január 29-én d. e. fél 11 órakor; Mező-Telegden február 2-án d. u. 3 órakor; Bihar-Tordán február 19-én d. e. fél 11 órakor; Mező-Keresztesen március 5-én d. e. fél 11 órakor. Miről az érdeklődő gazdaközségeket ez uton is értesítjük. Nagyvárad, 1899. január 25. *A biharmegyei gazdasági egyesület elnöksége.*

Ingyen szederfa csemete.

A földmívelésügyi m. kir. miniszter országos selyemtenyésztési felügyelősége bárkinék ingyen ad 2—3 éves magági szederfa csemétét. Városok, községek, néptanítók szállítást nem fizetnek; ellenben magánfelek a szállítási költséget viselik.

Megrendelésnél: vármegye, utolsó posta, vasut, esetleg hajóállomás, pontosan bejelentendő.

Ha a csemétét magas törzsű fákká neveljük, úgy egy katastrális holdnyi faiskolába 7200 csemete helyezhető el oly formán, hogy a sorok egymástól egy méter, a sorokban a cseméték 80 centiméter távolságra álljanak.

Sövény alakításnál egy folyó méterre 3 darab, egy folyó öltre 6 darab csemétét számíttunk.

Kik csemétét akarnak, ezt sürgősen jelentésük be.

A földmívelésügyi m. kir. miniszterium országos selyemtenyésztési felügyelősége Szegzárdon (Tolnamegye.)

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

B u d a p e s t, január 25.

Az irányzat szilárd

Buza márcziusra	—	—	—	—	—	9.61
Uj tengeri	—	—	—	—	—	4.86
Rozs őszre	—	—	—	—	—	7.95
Zab őszre	—	—	—	—	—	5.86
Tengeri augusztusra	—	—	—	—	—	—
Buza októberre	—	—	—	—	—	—

Értéktőzsde.

B u d a p e s t, január 25.

Az irányzat gyenge

Osztrák hitel	—	—	—	—	—	360.—
Magyar hitel	—	—	—	—	—	393.—
Allamvasut	—	—	—	—	—	363.—
Rimamurányi	—	—	—	—	—	307.—
Magyar jelzálog	—	—	—	—	—	249.10
Salgótarjáni	—	—	—	—	—	639.75
Wagon-kölcsön	—	—	—	—	—	623.—
Villamos vasut	—	—	—	—	—	225.—
Magyar leszámítoló	—	—	—	—	—	353.25
Iparbank	—	—	—	—	—	104.25
Budapest közuti	—	—	—	—	—	866.50
Yereskedelmi	—	—	—	—	—	1011.50
Déli vasut	—	—	—	—	—	78.—

B é c s, január 25.

Az irányzat nyugodt

Osztr. hitel	—	—	—	—	—	360.78
Magyar hitel	—	—	—	—	—	391.—
Allamvasut	—	—	—	—	—	362.1/2
Birodalmi márka	—	—	—	—	—	58.97

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1899. január 25-én.

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	—	—	119.60
Magyar koronajárdék	—	—	—	—	—	97.75
Magyar vasuti kölcsön aranyban $\frac{4}{100}$	—	—	—	—	—	120.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben $\frac{2}{100}$	—	—	—	—	—	100.40
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—	—	120.75
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	—	—	—	—	—	96.—
Italmérési jog megváltási kötvény	—	—	—	—	—	100.75
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	—	—	—	—	—	96.75
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön	—	—	—	—	—	161.—
Tiszabábalyozi és szegedi sorsjegyek kölcsön	—	—	—	—	—	138.50
Osztrák járadék papírban	—	—	—	—	—	101.25
Osztrák járadék ezüstben	—	—	—	—	—	101.25

Osztrák járadék aranyban	—	—	—	120.—
Osztrák korona járadék	—	—	—	101.75
Osztrák magyar bankrészvény	—	—	—	935.—
Magyar hitelbankrészvény	—	—	—	393.55
Osztrák hitelintézeti részvény	—	—	—	360.—
Osztrák-magyar államvasúti részvény	—	—	—	359.70
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	—	—	—	363.20
Németbirodalmi márka	—	—	—	58.90
London vista	—	—	—	120.45
Párisi vista	—	—	—	47.82
20 márkás arany	—	—	—	11.79

A szerkesztőért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Árlejtési hirdetmény.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának 8/352 899 számú határozata alapján, a város tulajdonát képező »Korona« vendéglőnek a vállalati feltételek mellékét képező tervek szerint iskolává leendő átalakítására ezennel árlejtést hir-

detek, s annak megtartására **1899. évi február hó 6-ik napjának délelőtti 10 óráját** a városház termébe kitűzöm.

Az összes tervszerinti átalakítások és pót építési munkálatok 26131 frt 38 krban vannak előirányozva, melyből ajánlattevők az engedményt %-ban tartoznak kifejezni.

Árlejtési szóval, vagy írásban zárt ajánlat útján lehet; zárt ajánlatok azonban csakis az árlejtés megkezdése előtt, vagy is **1899 évi február hó 6-ik napjának délelőtti 10 órájáig** fogadtnak el.

Utóajánlatok figyelembe vételni nem fognak.

Kötelesek árlejtők az árlejtés megkezdése előtt 2000 frtot alulírott árverelő küldöttségi elnök kezeihez letenni, illetve 50 kros bélyeggel ellátandó zárt ajánla-

tukhoz, — melyben világosan kifejezendő, hogy ajánlattevő az árlejtési (vállalati) feltételeket ismeri, s azokat magára nézve kötelezőknek elfogadja, készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban mellékelni avagy a városi pénztár által kiállított letéti nyugtát csatolni.

Az árlejtési (vállalati) feltételek, tervek és költségvetések alulírott hivatali helyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Árlejtőt tett ajánlata azonnal, Nagyvárad várost azonban csakis a törvényhatósági bizottság jogerős jóváhagyása esetén kötelezi.

Nagyváradon, 1899. évi január 19-én.

Komlóssy József,

tanácsnok, mint küldöttségi elnök.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1898. évi október 1-től.

Nagyvárad—Szeged.				Szeged—Nagyvárad.				Nagyvárad—Arad.				Arad—Nagyvárad.							
	ind.	Sz. v.	V. v.		ind.	Sz. v.	V. v.		ind.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.		ind.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.		
Nagyvárad	ind.	10 20	4 25	7 30	Szeged	ind.	3 45	10 25	6 40	Nagyvárad	ind.	10 20	4 25	7 30	Arad	ind.	5 10	11 20	9 37
Ósi	>	10 30	4 36	7 44	H.-M.-Vásárhely	>	4 44	11 05	7 57	Gyula	>	12 21	6 34	10 21	Kurtics	>	5 39	11 52	10 04
Less	>	10 48	4 56	8 06	Orosháza	>	5 39	11 54	9 38	Békés-Csaba	>	2 23	7 17	4 32	Kétegyháza	>	6 14	12 37	10 54
Gyapju	>	10 56	5 04	8 18	Csaba	>	7 00	2 33	4 50	Kétegyháza	>	2 54	7 44	5 03	Békés-Csaba	>	7 —	2 33	4 50
Cséffa	>	11 05	5 12	8 29	Gyula	>	7 27	3 05	5 26	Kurtics	>	3 28	8 20	5 38	Gyula	>	7 27	3 05	5 26
Szalonta	>	11 26	5 37	9 08	Sarkad	>	7 47	3 27	5 56	Arad	érk.	3 55	8 47	6 05	Nagyvárad	érk.	9 32	5 30	8 31
Kétegyán	>	11 46	5 57	9 37	Kétegyán	>	7 56	3 39	6 09	Szombatság-Rogoz—Dobrest.				Dobrest—Szombatság-Rogoz.					
Sarkad	>	11 57	6 9	9 51	Szalonta	>	8 23	4 10	6 47	Szombatság-Rogoz	ind.	6 08	7 55	Dobrest	ind.	4 22	6 3		
Gyula	>	12 21	6 34	10 21	Cséffa	>	8 42	4 34	7 18	Nánhegyes	>	6 34	8 21	Nánhegyes	>	4 32	7 41		
Csaba	>	2 10	7 22	4 44	Gyapju	>	—	4 42	7 29	Dobrest	érk.	6 44	8 31	Szombatság-Rogoz	érk.	4 56	7 66		
Orosháza	>	3 10	8 32	5 50	Less	>	9 04	5 00	7 51										
H.-M.-Vásárhely	>	4 00	9 26	7 00	Ósi	>	9 21	5 19	8 16										
Szeged	>	4 35	10 20	7 55	Nagyvárad	érk.	9 32	5 30	8 31										

Nagyvárad—Belényes—Vaskóh.				Vaskóh—Belényes—Nagyvárad				Nagyvárad—Gyoma				Gyoma—Nagyvárad.							
	ind.	V. v.	Sz. v.		ind.	Sz. v.	Th. v. sz. sz.		ind.	V. v.	Sz. v.		ind.	Sz. v.	V. v.				
Nagyvárad	ind.	3 50	2 40	Vaskóh	ind.	4 30	2 —	Nagyvárad	ind.	5 50	2 37	Gyoma	ind.	3 40	2 40				
V-Velenceze	>	4 05	2 51	Lunka-Rézbánya	>	4 42	2 43	Ósi	>	6 09	2 51	Déva-Ványa	>	4 37	3 48				
Félix-Fürdő	>	4 32	3 13	Szudrics	>	5 09	3 12	Uj-Palota	>	6 24	3 05	Körös-Ladány	>	5 13	4 22				
Kardó	>	4 50	3 27	Belényes	>	5 37	3 52	Gyires	>	6 41	3 17	Szeghalom	>	5 40	4 53				
Magyar-Gyepes	>	5 50	4 17	Sonkolyos	>	5 58	4 15	Körös-szeg	>	7 02	3 36	Vésztő	>	6 12	5 34				
Tasádfő	>	6 07	4 31	Belényes-Ujlak	>	6 10	4 27	Szakál	>	7 39	4 05	Kót	>	6 38	6 03				
Drág-Cséke	>	6 30	4 45	Borz	>	6 19	4 37	Nagy-tóti	>	7 55	4 21	Iráz	>	6 52	6 29				
Magyar-Cséke	>	6 50	5 —	Sólyom	>	6 35	4 58	Komádi	>	8 25	4 32	Komádi	>	7 10	7 08				
Düsed	>	7 05	5 12	Gyanta	>	6 56	5 19	Iráz	>	8 42	4 49	Nagy-tóti	>	7 22	7 13				
Szombatság-Rogoz	>	7 46	5 47	Hollód	>	7 10	5 34	Kót	>	9 19	5 14	Sakál	>	7 48	7 43				
Hollód	>	7 58	5 58	Szombatság-Rogoz	>	7 31	6 03	Vésztő	>	9 44	5 32	Körös-szeg	>	8 11	8 12				
Gyanta	>	8 12	6 11	Düsed	>	7 55	6 34	Szeghalom	>	10 34	6 13	Gyires	>	8 33	8 33				
Sólyom	>	8 38	6 36	Magyar-Cséke	>	8 07	6 49	Körös-Ladány	>	11 —	6 31	Uj-Palota	>	8 47	8 53				
Borz	>	8 53	6 50	Drág-Cséke	>	8 26	7 17	Déva-Ványa	>	12 03	7 21	Ósi	>	9 03	9 12				
Belényes-Ujlak	>	9 05	7 01	Tasádfő	>	8 40	7 33	Gyoma	érk.	12 45	8 06	Nagyvárad	érk.	9 20	9 30				
Sonkolyos	>	9 18	7 13	Magyar-Gyepes	>	8 54	7 50	Nagyvárad—Érmihályfalva								Érmihályfalva—Nagyvárad.			
Belényes	>	10 04	7 47	Kardó	>	9 27	8 31	Nagyvárad	ind.	6 50	5 40	Érmihályfalva	ind.	5 05	5 33				
Szudrics	>	10 27	8 09	Félix-Fürdő	>	9 40	8 45	B.-Püspöki	>	7 17	5 57	Érselind	>	5 37	6 24				
Lunka-Rézbánya	>	10 56	8 21	V.-Velenceze	>	10 01	9 09	Bihar	>	7 44	6 20	Székelyhid	>	6 14	6 22				
Vaskóh	érk.	11 12	8 49	Nagyvárad	érk.	10 11	9 19	Paptamási	>	8 13	6 48	Nagykágya	>	6 27	7 32				
Székelyhid—Margitta				Margitta—Székelyhid															
	ind.	V. v.	V. v.		ind.	V. v.	V. v.												
Székelyhid	ind.	9 50	7 55	Margitta	ind.	4 35	4 45												
Apátkeresztur	>	10 46	8 41	Monos-Petri	>	4 46	4 56												
V.-Ábrány	>	11 03	8 55	V.-Ábrány	>	4 57	5 08												
Monos-Petri	>	11 16	9 06	Apátkeresztur	>	5 13	5 26												
Margitta	érk.	11 28	9 16	Székelyhid ér. reg.	>	5 54	6 07												

† A vonatok közlekedési ideje közép-európai idő szerint van kitüntetve. — A vastagabb számok este 6 órától reggeli 5 óra 59 perzig terjedő éjjeli időt jelenti.

A *-gal jelzték felteies megálló helyek.